

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

економічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра **економічної теорії, менеджменту і адміністрування**

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

”ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА”

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма **”Менеджмент організацій і адміністрування”**

(назва програми)

Спеціальність **073 – Менеджмент**

(вказати: код, назва)

Галузь знань **07 – Управління і адміністрування**

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання **українська**

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник: **кандидат економічних наук, доцент**

Сторощук Богдан Дмитрович

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry/storoshhuk-bogdan-dmytrovych>
<https://www.facebook.com/storbd>

Контактний тел. **+380-67-235-28-75 (Viber, WhatsApp, Telegram)**

+380-50-155-01-42 (Telegram)

E-mail: b.stor@chnu.edu.ua, storbd@gmail.com

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2308>

Консультації

Очні

консультації:

вівторок

11:00-13:00

Онлайн-консультації:

п'ятниця

16:00-18:00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна спрямована на досягнення відповідності знань здобувачів освіти щодо методології пізнання економічних процесів, застосування їх в економічному аналізі; глибоке вивчення засад економічної політики й застосування набутих знань для аналізу економічних процесів в Україні, що відбуваються в умовах ринкової економіки

2. Мета навчальної дисципліни:

Мета дисципліни полягає у ознайомленні студентів із теоретичними основами економічної діяльності держави, інституційними та соціально-економічними інструментами коригування процесів функціонування національної економіки, формування навичок аналізу реальних економічних процесів. розвиток вміння приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем пов'язаних із функціонуванням національної економіки.

3. Пререквізити. Економічна теорія, мікроекономіка, макроекономіка

4. Результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності (СК)

- СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
- СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.
- СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.
- СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.
- ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організацій.
- ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	I (5)	4	120	30	30	0	0	60	0	залік
Заочна	1	I (5)	4	120	6	6	0	0	118	0	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійна робота		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Класична основа механізму економічної політики												
Тема 1. Теоретичні основи економічної діяльності держави	4	1	1	–	–	2	4	1	–	–	–	3
Тема 2. Еволюція економічної ролі держави	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 3. Сучасна методологія економічної політики	4	1	1	–	–	2	4	–	1	–	–	3
Тема 4. Вихідні передумови економічної діяльності держави	4	2	2	–	–	4	4	1	–	–	–	3
Тема 5. Джерела формування економічної політики	10	2	3	–	–	5	10	–	–	–	–	10
Тема 6. Фіскальна політика	10	3	2	–	–	5	10	–	–	–	–	10
Тема 7. Монетарна політика	12	3	3	–	–	6	12	–	–	–	–	12
Разом за змістовим модулем 1	56	14	14	–	–	28	56	2	1	–	–	53
Змістовий модуль 2. Сучасні напрямки економічної політики												
Тема 8. Економічне зростання	12	3	3	–	–	6	12	1	–	–	–	11
Тема 9. Інвестиційно-іноваційна політика	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 10. Соціальна політика	12	3	3	–	–	6	12	–	1	–	–	11
Тема 11. Конкурентна політика	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 12. Структурна політика	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 13. Зовнішньоекономічна політика	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 14. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство	8	2	2	–	–	4	8	–	1	–	–	8
Разом за змістовим модулем 2	64	16	16	–	–	32	64	1	2	–	–	61
Усього годин	120	30	30	–	–	60	120	6	6	–	–	118

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів складається з двох компонентів:

1. *Основний* – передбачає засвоєння навчальної програми відповідно до цілей навчання та змісту матеріалів у окремих темах і модулях у обсязі, який дасть можливість позитивного виконання таких видів робіт:

- теоретичні виступи із наведенням практичних прикладів на семінарсько-практичних заняттях;
- робота з тестами;
- тлумачення відповідей на завдання „правильно-неправильно”;
- розв’язування задач;
- написання модульних контрольних робіт;
- виконання завдань під час проходження підсумкового контролю у вигляді іспиту.

2. *Додаткова* – це творче завдання, яке виконується за результатами вивчення I або II модуля і являє собою реферативне завдання на основі проведеного дослідження. Дане дослідження здійснюється за такими напрямками:

- теми, зазначені в наступному переліку;

- розкриття характеру одного напрямку економічної політики в певній (одній) країні (обов'язкова наявність числових даних як мінімум за три роки, максимальна давність цих даних для України – п'ять років, для зарубіжних країн – двадцять років);
- аналіз поглядів одного окремого вченого на механізми економічної політики.

ТЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕНЬ ДЛЯ РЕФЕРАТИВНИХ ЗАВДАНЬ

- Зародження основних ідей теорії Дж.М.Кейнса у працях докейнсіанських вчених економістів.
- Особливості проявів ринкової неспроможності в умовах перехідної економіки
- Взаємозв'язок економічних та соціальних цілей в економічній політиці сучасних розвинутих країн.
- Поєднання монетарних та фіскальних методів регулювання економіки США.
- Підходи до визначення об'єктивних показників необхідності застосування фіскальної політики.
- Основні умови та економічна ефективність застосування фіскальних методів „рейганоміки” і „тетчеризму”.
- Формування та розвиток „монетарної легенди” Алана Гріспена.
- Інституційна природа обмеженості можливостей застосування монетарних методів для регулювання перехідних економічних систем.
- Інноваційна природа стрімкого економічного зростання „азіатських тигрів”.
- Причини і наслідки збільшення обсягів щорічного виробництва ВВП в Україні в 1999-2004 роках та перспективи подальшого економічного зростання.
- Особливості впливу економічних та позаекономічних факторів на диференціацію доходів в умовах перехідної економіки.
- Масштаби державного перерозподілу доходів в умовах моделі „шведського соціалізму”.
- Аналіз рівня монополізації американської економіки напередодні зародження антитрестівського законодавства.
- Перспективи монополізації світових ринків та формування засобів протидії даним процесам.
- Формування ефективних пріоритетів структурно-галузевої політики в умовах прискорення НТР та глобалізації.
- Досвід розвинутих країн у формуванні ефективної регіональної політики і подоланні територіальних диспропорцій.
- Основні підходи до формування зовнішньоекономічної політики країн Євросоюзу.
- Межі застосування протекціоністських заходів в рамках ВТО.

Виконання основного компонента обов'язкове для всіх студентів, оскільки воно є основою отримання тієї загальної кількості балів, яка відповідає позитивним оцінкам. Творче завдання з додаткового компонента оцінюється максимум у 10 балів і призначене для студентів, які бажають вивчати дисципліну в більшому обсязі, ніж це передбачено програмою.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- відповіді студентів під час практичних занять;
- модульні контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

- Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну).
- Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).
- Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.
- Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

- при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу;
- використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;
- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків відповідно до норм чинного податкового законодавства; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.
- Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.
- Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Передбачається також можливість зарахування оцінок, отриманих в процесі проходження тренінгів за відповідною тематикою і з урахуванням кількості передбачених і пройдених кредито-годин.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	МКР	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	МКР		
3	3	3	3	3	3	3	9	3	3	3	3	3	3	3	9		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

75-81	C		зараховано
69-74	D	задовільно	
50-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Базова (основна)

1. Конституція України : станом на 12 червня 2013 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу до норм.-правов. докум. : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Господарський Кодекс України: станом на 01 лютого 2011 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу до норм.-правов. докум. : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
3. Цивільний Кодекс України: станом на 09 травня 2011 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу до норм.-правов. докум. : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Про Антимонопольний комітет України : Закон України станом № 5463-17 на 16 жовтня 2012 року [Електронний ресурс]. Режим доступу до норм.-правов. докум. : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
5. Про банки і банківську діяльність : Закон України № 2121-III станом на 07 грудня 2000 року [Електронний ресурс]. Режим доступу до норм.-правов. докум. : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
6. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України № 959- XII станом на 16 квітня 1991 року [Електронний ресурс]. Режим доступу до норм.-правов. докум. : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
7. Про Національний банк України : Закон України № 679-XIV станом на 20 травня 1999 року [Електронний ресурс]. Режим доступу до норм.-правов. докум. : <http://www.zakon.rada.gov.ua>. 16.
8. Барінов В. В. Державне регулювання економіки : [навч. посіб.] / В. В. Барінов, Г. І. Скорик. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. 460 с.
9. Бодров В. Г. Державне регулювання економіки та економічна політика : [навч. посіб.] / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. К. : Академвидав, 2010. 520 с
10. Довбенко М.В. Сучасна економічна теорія (Економічна нобелелогія). К.,2005.
11. Домарадзька Г. С. Прогнозування і макроекономічне планування : [навч. посіб.] / Г. С. Домарадзька, Т. М. Гладун, Р. В. Фещур. Львів : Магнолія-2006, 2007. 211 с.
12. Ковальчук Т.Т., Варналій З.С., Феценко В.В., Сидорчук О.В. Економічна безпека держави. К.,2001.
13. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки : [навч. посіб.] / О. І. Ковтун. Львів : Новий Світ 2000, 2006. 432 с.
14. Михасюк І. Державне регулювання економіки : підручник / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога. К. : Атіка, Ельга-Н, 2000. 592 с.
15. Павловський М. Макроекономіка перехідного періоду. Український контекст. К.,1999.
16. Практикум з державного регулювання економіки : [навч. посіб.] / [А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна та ін.] ; за ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : Економічна думка, 2003. 334 с.
17. Радіонова І. Макроекономіка та економічна політика. К.,1996.
18. Самуельсон П., Нордхауз В. Макроекономіка. К.,1995.
19. Стеченко Д. М. Державне регулювання економіки : [навч. посіб.] / Д. М. Стеченко. К. : МАУП, 2000. 176с.
20. Сторощук Б.Д., Чурко В.В. Тенденції трансформації монетарної політики. Фін. інструменти сталого розв. ек-ки : матер. 5-ої міжнар. наук.-практ. конференції (Чернівці, 27 квітня 2023 р.). Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. С.86-90 URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/7313>

21. Сторощук Б.Д., Цепенда М.М., Антонюк О.І. Особливості передумов та наслідків управлінських рішень на місцевому рівні. Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича: Збірник наукових праць. Вип. 840: Економіка. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2022. С.58-67.
22. Сторощук Б. Д. Діалектика прийняття фінансових рішень в умовах кризових трансформацій економічної влади // Фінансові інструменти сталого розвитку економіки: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (12 травня 2022 р.). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2022. С.111-116. URL: <https://econom.chnu.edu.ua/advert/zbirnyk-materialiv-konferentsiyi-finansovi-instrumenty-stalogo-rozvytku-ekonomiky-2022>
23. Сторощук Б.Д. Публічне адміністрування. Управлінські рішення. / В кн. Менеджмент і адміністрування: підручник для магістрів/ Колектив авторів: З.І.Гатушка, А.А.Антохов, В.М.Запужляк, Б.Д.Сторощук, Ю.О. Терлецька, Т.Р. Заволічна, І.Я. Кузьмук. Чернівці: ЧНУ ім. Ю.Федьковича, 2021. С.137-192, 356-436.
24. Третяк Г. С. Державне регулювання економіки та економічна політика : [навч. посіб.] / Г. С. Третяк, К. М. Білшук. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 128 с.
25. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки : підручник / Л. А. Швайка. К. : Знання, 2008. 462 с.

Допоміжна

26. Алейнікова О. В. Критерії ефективності механізму державного регулювання агропродовольчого сектора економіки [Електронний ресурс]/ О. В. Алейнікова // Державне управління: удосконалення та розвиток. Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua>
27. Булах Н. Аналіз сучасного стану та тенденції розвитку ринку продовольства як передумова нарощування конкурентного потенціалу / Н. Булах // Економіст. 2006. № 7. С. 57–59.
28. Воронкова В. Г. Соціально-економічне прогнозування : [навч. посіб.] / В. Г. Воронкова. К. : Професіонал, 2004. 284 с. 38. Глівенко С. В. Економічне прогнозування : [навч. посіб.] / С. В. Глівенко, М. О. Соколов, О. М. Теліженко. Суми : Університетська книга, 2004. 207 с.
29. Дейнеко Л. В. Фінансово-економічні важелі розвитку продовольчого комплексу / Л. Дейнеко // Фінанси України. 1998. № 12. С. 34–38.
30. Длугопольський О. В. Теорія економіки державного сектора : [навч. посіб.] / О. В. Длугопольський. К. : Професіонал, 2007. 592 с.
31. Дудар Т. Г. Формування ринку конкурентоспроможної агропродовольчої продукції: теорія, методика, перспективи : [монографія] / Т. Г. Дудар, В. Т. Дудар. Тернопіль : Економічна думка, 2009. 246 с.
32. Економіка зарубіжних країн : [навч. посіб.] / [А. Голіков, А. Дейнека, Л. Познякова, П. Черномаз]. К. : ЦУЛ, 2008. 464 с.
33. Економічна теорія регулювання та антимонопольна політика: Пер. з англ./В.К. Віскузі, Дж.М.Вернон, Джоз.Е.Гарингтон (мол.) / Наук. ред. пер. та авт. передм. О.Кілієвич. К., 2004.
34. Закон України „Про антимонопольний комітет України”.
35. Закон України „Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції в підприємницькій діяльності”.
36. Карамішев Д. В. Концепція інноваційних перетворень: міжгалузевий підхід до реформування системи охорони здоров'я (державно-управлінські аспекти) : монографія / Д. В. Карамішев. Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2004. 304 с.
37. Конституція України. К.,1996.
38. Мельник С. В. Механізм регулювання соціально-трудової сфери України : монографія / С. В. Мельник. К. : Видавництво “Соцінформ”, 2009.
39. Мельниченко О. А. Підвищення рівня та якості життя населення: механізм державного регулювання : монографія / О. А. Мельниченко. Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2008.
40. Нікіфоров П.О. Теорія та методологія регулювання грошового обігу. Чернівці,2002
41. Пастернак-Таранущенко Г. Економічна безпека держави. К.,2002.
42. Пашута М. Т. Прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку : [навч. посіб.] / М. Т. Пашута. К. : ЦУЛ, 2005. 298 с.
43. Планування та прогнозування в умовах ринку : [навч. посіб.] / за ред. Г. В. Воронкової. К. : Професіонал, 2006. 607 с.

44. Продовольчий комплекс України : стан і перспективи розвитку / [Дейнеко Л. В., Коваленко А. О., Коренюк П. І. та ін.]; за ред. Б. М. Данилишина. К. : Наукова думка, 2007. 276 с.
45. Управління соціальним і гуманітарним розвитком : [навч. посіб.] / [В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, Е. М. Лібанова та ін.] ; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського : у 2 ч. К. : НАДУ, 2009.
46. Халецька А. А. Соціальний захист населення в Україні: теорія та практика державного управління : монографія / А. А. Халецька. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 430 с.
47. Юхименко П.І., Леоненко П.М. Історія економічних учень. К.,2002.